

Der har kun været een Afstedigelse fra Ministeriets Side; det kan gjerne være, at det er een for mange — det skal jeg senere undersøge — men der har kun været een. Jeg vil nu sige, at det Forhold, som det her dreier sig om, nemlig, Embedsmændenes størst mulige politiske Uafhængighed, er et Forhold, som efter min Mening hos os er af den yderste Bigtighed, ikke alene for de Vedkommende selv, hvis Frihed jo ikke maa indskræntes mere, end hvad der med Nødvendighed flyder af Embedsforholdets Natur, men ogsaa for Administrationen, der jo, hvis den var begrundet, til at søge sine Kandidater udelukkende hos et enkelt politisk Parti, vilde lide en Indskrænkning og Begrænsning, som vilde være til Skade for Administrationen, og dette da særlig naar man tænker sig Forholdene gjennuførte til den Yderlighed, som man har gjort det i adskillige andre Lande og navnlig i de Lande, hvor et parlamentarisk System er gjældende, og hvor jo en stor Del af Embedsstanden er saaledes afhængig af Ministeriet, at den kommer og flytter med det. Dette, siger jeg, vilde være i høj Grad til Skade for Administrationen og frembringe en uselvstændig og slavisk Embedsstand. Og ikke mindre forekommer Hensynet til selve det politiske Livs Liv her i Landet mig at være Noget, man bør hævde, idet vi her i Landet, hvor der jo ikke i Middeklassen er en Rigdom eller Samling af almindelig og politisk Dannelse, som er Betingelsen for en heldig Udvikling af det politiske Liv, i alt Fald ikke i nogen overfluelig Fremtid vilde kunne undvære Embedsmændene som Deltagere i det politiske Liv. Derfor har ogsaa i det Hele dette Princip, forekommer det mig, været hævdet og anerkjendt fra Regjeringens Side. De Tilfælde, hvor man har fraveget det, have ikke styrket de Regjeringer, som have gjort Forsøg derpaa. Jeg tror nok, at jeg kan sige, at Halls, Andraes og Monrads Afstedigelse ikke styrkede Ministeriet Dsted, og Birkebøls Afstedigelse styrkede ikke Ministeriet Bluhme eller maaste det var Ministeriet Friis, jeg husker det ikke saa nøie. Det er jo imidlertid indlysende, at, hvormegent man end hævder og anerkjender dette Princip, er der visse Klasser af Embedsmænd, med Hensyn af hvilke Principet ikke kan hævdes med denne Styrke. Der er visse Klasser af Embedsmænd,

for hvilke det maa være en Norm, at det ikke kan bestaa med det Embedsforhold, hvori de staa, at de træde op mod den Regjering, under hvilken de ere ansatte. Dette gjælder vistnok i høieste Grad om de Embedsmænd, der ere ansatte under Centraladministrationen. Jeg paastaar, at Enhver der har kjendt noget til disse Forhold, Enhver, der har hørt sine Ven indenfor Centraladministrationen — jeg selv har været der i adskillige Aar — vil kunne forstaa, at det er uforeneligt med den Fortrolighed, som maa existere indenfor et Ministerium, med den aabne Udgang, som Enhver maa have til at blive bekendt med Administrationens Planer og den Bigtighed, det har, at man kan stole paa, at de blive udførte overensstemmende med Administrationens Villie, det er ganske uforeneligt dermed, siger jeg, at de Personer, der høre til Centraladministrationen, samtidig træde op paa en decideret, paa en mere pointeret, mere bestemt Maade mod den Regjering, de tjene. Det er vistnok selvsølgelig, at der Ingen er, som vil bestride, at de, som alle Andre, maa kunne udøve deres statsborgerlige Rettigheder, men en mere fremtrædende Optræden mod det Ministerium, de tjene, kan vistnok ingenlunde betragtes som stemmende med det rette Forhold. Hvad der gjælder om dem, der ere ansatte i Centraladministrationen, gjælder tildels ogsaa om enkelte andre Embedsmænd, om Amtmænd og — om end i mindre Grad — om Politimestre, hvorimod det maa erkjendes, at der er en hel Samling af Embedsmænd, Præster, Lærere, Læger, Postembedsmænd og Faldembedsmænd, med Hensyn til hvilke noget saadant Hensyn ikke bør gjøre sig gjældende, og hvor vistnok de Paagjældende ikke bør være udelukkede fra at kunne optræde politisk, selv mod det Ministerium, som for Tiden er det regjerende, og som de ere ansatte under, og hvor de kun er det Hensyn underkastede, at det, som det af dem beklædte Embedes Liv kræver, ikke af dem gaas for nær. Det bør være det, som bestemmer Grænsen for deres Optræden, naturligvis i Forbindelse med at der i Formen maa tages det Hensyn, som skyldes Subordination i Tjenesten. Idet jeg nu med disse Synspunkter for Die betragter de to foreliggende Tilfælde, kan jeg ikke negte, at de staa for mig saaledes, at det, der er passeret med